

Analyse wensenlijst Wadvaarders m.b.t. art. 20 gebieden

Op 19 februari 2016 is door de Wadvaarders een lijst opgesteld van locaties in de Waddenzee waar een ruimer betredingsregime gewenst wordt door de Wadvaarders.

Dit resulteerde uiteindelijk in een lijst met locaties die door de Waddenunit geanalyseerd zou worden aan de hand van de zgn. Leidraad aanwijzing art.20 NBwet 1998 Waddengebied.

In deze Leidraad is het te hanteren ecologisch toetsingskader voor vogels en zeehonden opgenomen.

De Waddenunit heeft de wensen met betrekking tot de locaties geanalyseerd en beoordeeld aan de hand van voornoemd toetsingskader. Dat heeft geleid tot het hiernavolgende oordeel per locatie.

De beoordeelde locaties zijn:

1. Mosselgaatje
2. Koffieboonenplaat
3. Hoge Wier – Wierbalg
4. Brakzandstergat
5. Vierhuizergat
6. Zuidoostlauwers
7. Reiderplaat / Punt van Reide
8. Eilanderbalg

1. Het Mosselgaatje

Figuur 1 Mosselgaatje

Maatregel huidige situatie: gehele jaar gesloten

Situatie

Rustplaats en kraamgebied voor gewone zeehonden; Rond de periode van laagwater liggen er in het artikel 20 gebied Mosselgaatje rond de 400 gewone zeehonden. Gedurende de maanden mei tot en met juli worden er tevens jongen geboren en gezoogd. Ook gedurende hoogwater verblijven er in het gebied behoorlijke aantallen zeehonden, ondanks dat het gebied dan overstroomd is. Aangezien het Mosselgaatje het enige gebied is dat binnen het Balgzandgebied beschermd wordt als leefgebied voor de gewone zeehond hebben de dieren weinig uitwijkmogelijkheden in dat gebied. Gedurende de maanden mei tot en met juli worden er jongen geboren en gezoogd. Tellingen laten zien dat in het Mosselgaatje bijna alle jongen worden geboren van het hele Balgzandgebied. In die periode groeien de getelde hoeveelheden de laatste jaren naar 225 stuks in 2015, waarvan 80 pups. In het gebied worden ook frequent enkele grijze zeehonden waargenomen en geteld.

Wens Wadvaarders

Tijdens hoogwater een doorvaar mogelijkheid creëren volgens de rode route in het kaartje.

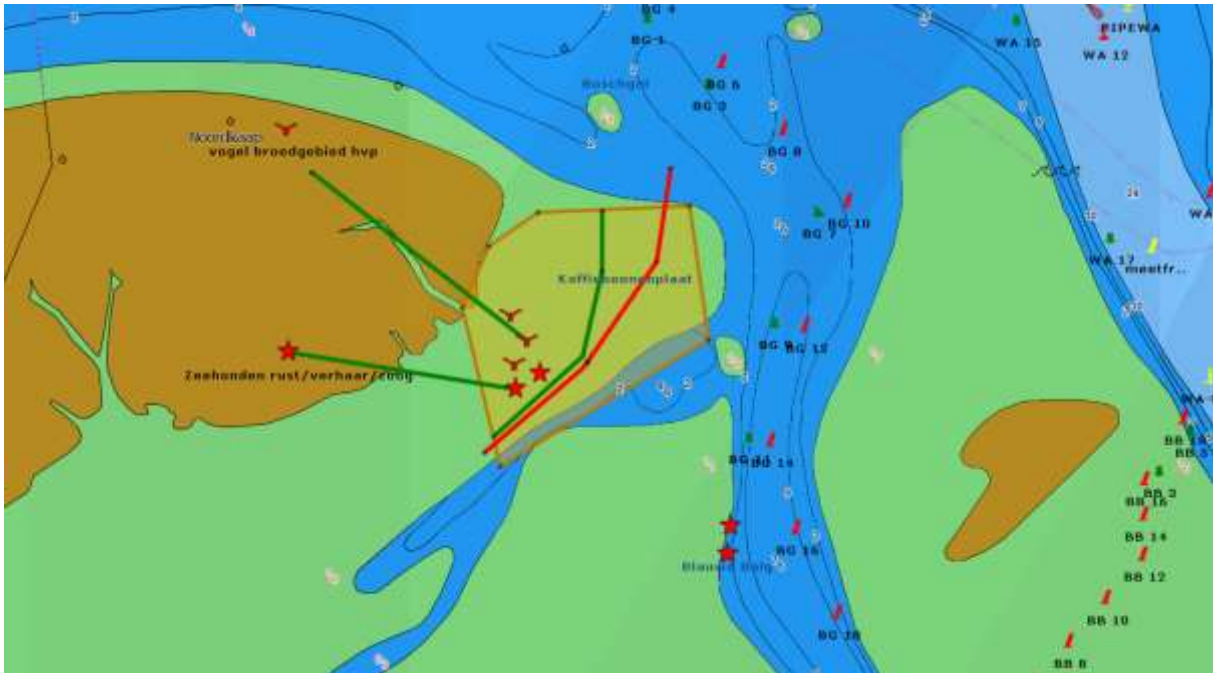
Analyse Waddenunit

Aangezien in het verleden het gebied regelmatig bezocht werd door snelle bootjes en door sportvissers en er zeer vaak verontrusting bij de zeehonden ontstond is er destijds gekozen om het gebied Mosselgaatje gedurende het hele jaar te sluiten. Getuige de aangetroffen aantallen gewone zeehonden werkt deze opzet uitermate goed.

Voor de aangegeven route is er een goed alternatief voorhanden; de betonde vaargeul Malzwin-Wierbalg of Malzwin-Visjagersgaatje

Conclusie: huidige situatie handhaven.

2. Koffieboonenplaat :

Figuur 2 Koffieboonenplaat

Maatregel huidige situatie: gesloten vanaf 15 maart tot 1 november

Situatie

De Koffieboonenplaat is zowel hoogwatervluchtplaats (HVP) als broedgebied voor vogels en rust – zoog- werp en verhaargebied voor zowel gewone als grijze zeehonden. De hoogwatervluchtplaats is groter dan het broedgebied en wordt deels ook door het ernaast liggende artikel 20 gebied omvat. Het broedgebied ten behoeve van sterns en bontbekplevier ligt in het zanderige gebied aangegeven door de vogeltekens in het kaartje. De sterretjes in het kaartje geven de rust-, werp-, zoog- en verhaarplaatsen aan op de Koffieboonenplaat. Jaarlijkse tellingen van de Waddenunit laten zien dat dit gebied in de gesloten periode gebruikt wordt als rust en verhaarplek door veelal ruim 100 tot 200 gewone zeehonden met of zonder pups en in iets mindere mate door grijze zeehonden. In augustus tijdens de verhaarperiode worden daar de meeste zeehonden geteld. In de wintermaanden zijn de aantallen beduidend lager, hooguit enkele tientallen.

De Koffieboonenplaat is ook een belangrijke hoogwatervluchtplaats (HVP) voor vogels.

Wens Wadvaarders

Aanpassing van de grens van het gesloten gebied aan de oostzijde (rechterzijde) om doorvaart bij goed weer mogelijk te maken. Ongeveer over de route zoals door de rode lijn aangegeven.

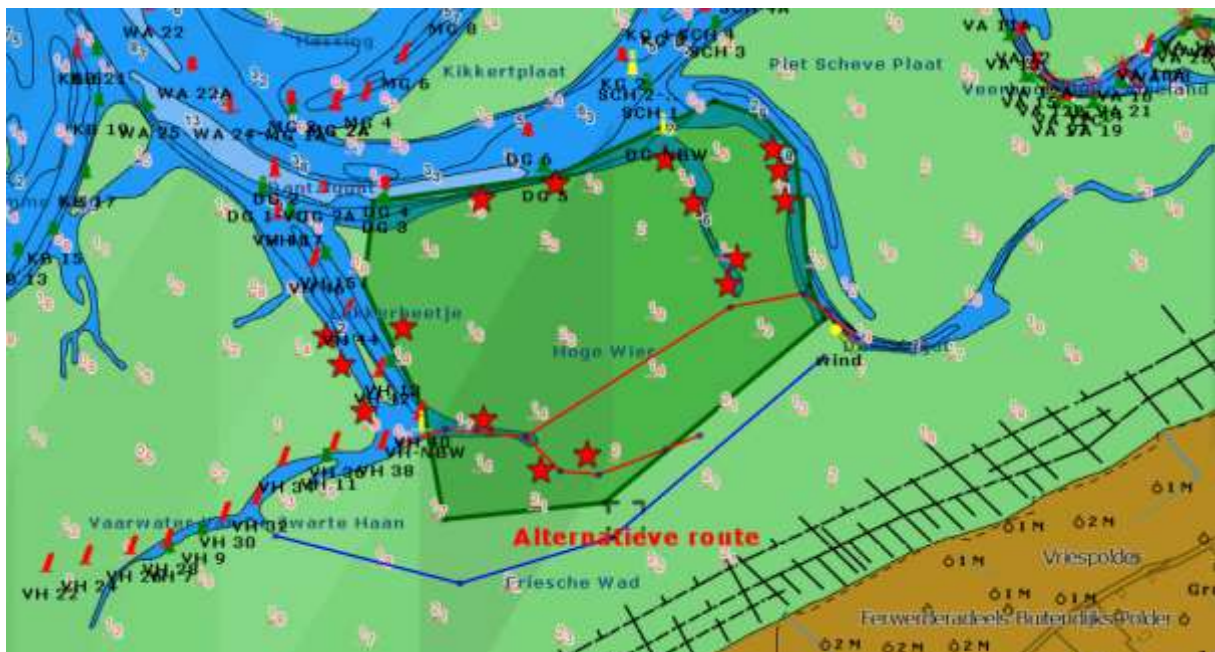
Analyse Waddenunit

De begrenzing kan naar het westen worden verplaatst omdat een deel van de plaat door morfologische veranderingen weg is en de ligplaats en HVP westelijker is komen te liggen. Hierdoor

is er geen bezwaar om de grens van het art. 20 gebied iets te verplaatsen naar het westen, zoals in de kaart door middel van de groene lijn aangegeven. Grens zal in overeenstemming met SBB zo gemaakt worden dat deze 150 tot 200 meter uit de kant blijft net zoals het in het verleden bij de oude situatie het geval was. Dit zal vermoedelijk geen nadelige gevolgen hebben voor de vogels en zeehonden in dat gebied.

Conclusie: Er kan een nieuwe grens worden vastgesteld.

3. Hoge Wier

Figuur 3 Hoge Wier/ Wierbalg

Maatregel huidige situatie: gesloten van 15 mei tot 1 september.

Situatie

Dit is een gebied gesloten ten behoeve van gewone zeehonden. Er worden in het gehele gebied veel jonge zeehonden geboren en gezoogd, waarvan de meeste aan de noordoostelijke zijde. De zuidwestelijke kant (wierbalg) wordt bij garnalenvissers “de beet” genoemd en staat ook bekend als de kraamkamer. Deze geul wordt recent (2016) weer meer gebruikt en zelfs verder in zuidelijke richting buiten Art. 20 gebied om te baren en zogen. Dit is een gebied waar regelmatig gevist wordt buiten het gesloten seizoen en waar buiten het seizoen een wadlooptocht naar wordt georganiseerd. Tijdens hoogwater nemen we ook veel zeehonden met jongen zwemmend waar in het gebied. We zien dus dat de zeehonden in datzelfde gebied verblijven bij hoog water.

Recente tellingen 2016 (alle locaties binnen Art 20 Hoge Wier); 9-6-2016; 50 gewone zeehonden met 10 pups 14-6-2016 93 gewone zeehonden met 53 pups. Telling 2015; 16-6-2015 80 gewone met 35 pups.

Wens Wadvaarders

Creëren van een route (zoals de rode in de kaart) tijdens hoogwater (3 uur vóór tot 3 uur na) in de periode na het werpen en zogen van de zeehonden, zodat er rechtstreeks vanuit de Zwarte Haan naar het oude Dantziggat overgestoken kan worden. Dynamische zonering dus vanaf ongeveer half juli tot 1 september.

Analyse Waddenunit

Het gebied is een belangrijk rust en kraamgebied voor de gewone zeehond. De zeehonden met jongen in het gebied worden momenteel door de ontheffing welke de garnalenvisserij heeft al regelmatig verontrust. Afstand staat niet in NB wet vergunning gemeld. Feit is dat ze in het gebied zijn en mogen zijn wat dus onrust geeft. Openstelling zoals voorgesteld door de Wadvaarders geeft nog meer kans op verstoring van de zeehonden in dat gebied. De route is ondiep en vastlopen inclusief de daarmee gepaard gaande kans op verstoring ligt bovendien voor de hand. Dat brengt dus grote risico's met zich mee. Er is bovendien voldoende alternatief om rond het gebied te varen. Alternatieve routes zijn (de blauwe op de situatieschets) voor ondiepe schepen en de reguliere vaarroutes Vaarwater Zwarte Haan-Dantziggat.

Conclusie: huidige situatie handhaven.

4. Brakzandstergat

Figuur 4 Brakzandstergat/ kleine Siege

Maatregel huidige situatie: gesloten van 15 mei tot 1 september

Situatie

Dit gebied is gesloten als werp- zoog- rust- en verhaar gebied van de gewone zeehond. De sterretjes geven de ligplaatsen aan van de dieren in de periode rond laagwater. Aan de zuidelijke route lagen in voorgaande jaren minder dieren dan aan de noordelijke route, maar in 2016 lijkt er een verschuiving te zijn en is er een rustplaats ontstaan bij het middelste sterretje. Ook hier verblijven de dieren zowel rond laag als hoogwater in het gebied. Het gebied wordt veel bevestigd door garnalenvissers en er zijn

een drietal vergunningen voor recreatieve vissers vanaf Schiermonnikoog (waar al jaren geen gebruik van wordt gemaakt).

Wens Wadvaarders

Creëren van een route (zoals de rode in de kaart) tijdens hoogwater (3 uur vóór tot 3 uur na) in de periode na het werpen en zogen van de zeehonden, zodat er door het gebied gevaren mag worden zoals met de rode lijn op het kaartje weer gegeven. Dynamische zonering dus vanaf ongeveer half juli tot 1 september.

Analyse Waddenunit

Openstelling van het gebied gedurende hoog water geeft aanzienlijke kansen op verstoring en/of verdringing van de in het gebied levende zeehonden. Wij constateren dat het gebied in de gesloten periode gebruikt wordt voor rusten, kramen, zogen en verharen, maar ook gedurende hoogwater verblijven hier veel zeehonden met jongen.

Recente tellingen 2015; 10-6-'15, 22 met 6 pups; 26-6-'15 31 gewone met 8 pups; 8-7-2015 22 gewone met 8 pups.

n.b. Hierbij dient het volgende in ogenschouw te worden genomen. De tellingen zijn zogenaamde ondertellingen. Ze vinden plaats vanaf een positie waar vanaf het water alleen de vooraan liggende dieren kunnen worden geteld. Om die niet te verstoren kunnen de achterin het gebied liggende zeehonden niet worden geteld vanwege de te grote afstand. We kunnen wel zien dat daar zeehonden aanwezig zijn maar kunnen de exacte hoeveelheid niet vaststellen.

Bovendien is er een zeer goede alternatieve route langs het gebied. Aan de noordzijde loopt een alternatieve route om de Sprutel ten oosten van het gebied te bereiken. Door de sluiting van het gebied wordt de scheepvaart niet belemmert, en er zijn voldoende veilige alternatieve routes.

Conclusie: huidige situatie handhaven.

5. Vierhuizergat

Figuur 5 Vierhuizergat

Maatregel huidige situatie gesloten tussen 15 mei en 1 september

Situatie

Dit is een rust-, werp- en zooggebied van de gewone zeehond binnen het defensiegebied Marnewaard. De twee meest linker sterretjes betreffen de vaste rustplaats/zogplekken. De overige plekken betreffen werpplekken en incidentele rustplaatsen. Gedurende de maanden mei, juni en juli is er een toename van dieren ten opzichte van de overige maanden. Er worden dan veel jongen geboren waarschijnlijk van dieren uit het omliggende gebied. Ongeveer 4 weken na de geboorte verspreiden deze dieren zich weer naar andere gebieden. Rondom en soms ook binnen het gebied vinden zeer regelmatig windsurf en wadloopactiviteiten plaats die een versturende werking hebben zodra ze binnen het gebied plaatsvinden. Ook vindt er garnalenvisserij plaats binnen het gebied.

Wens Wadvaarders

Tijdens hoog water (3 uur vóór tot 3 uur na) de door het gebied lopende (rode) route tijdens hoogwater openstellen vanaf het moment dat het gebied niet meer gebruikt wordt voor werpen en zogen van zeehondenjongen. Dynamisch zoneren dus vanaf medio juli tot 1 september.

Analyse Waddenunit

Openstelling van het gebied gedurende hoog water geeft aanzienlijke kansen op verstoring en/of verdringing. Wij constateren dat het gebied in de gesloten periode gebruikt wordt voor rusten, kramen en zogen.

Tellingen 2015; 24-8-2015 33 gewone zeehonden; 8-7-2015 21 met 12 pups, 26-6-2015 36 met 20 pups.

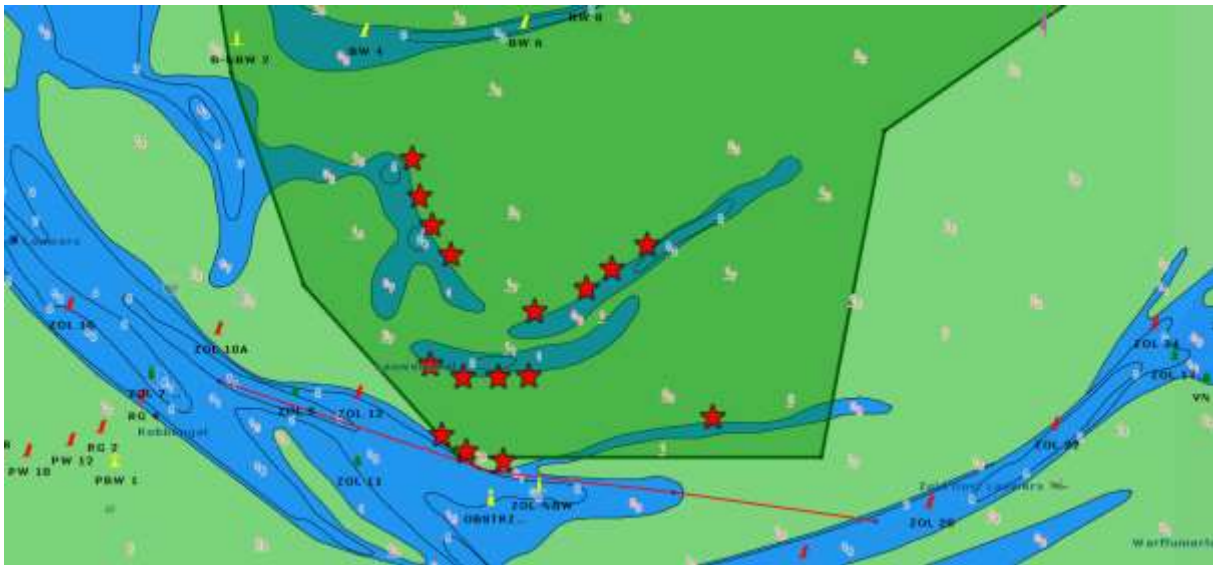
n.b. Hierbij dient het volgende in ogenschouw te worden genomen. De tellingen zijn zogenaamde ondertellingen. Ze vinden plaats vanaf een positie waar vanaf het water alleen de vooraan liggende dieren kunnen worden geteld. Om die niet te verstoren kunnen de verderop in het gebied liggende zeehonden niet worden geteld vanwege de te grote afstand. We kunnen wel zien dat daar zeehonden aanwezig zijn maar kunnen de exacte hoeveelheid niet tellen.

Door cumulatie van versturende factoren zijn negatieve effecten op het leefgebied zeer zeker niet uitgesloten. De route loopt ter hoogte van het wad oostwaarts bovendien droog en de sluiting van het gebied belemmert dus op geen enkele wijze de doorgaande scheepvaart. Alternatieve route is de reguliere betonde route via Oort en Lutje wad of via de gele betonning Groningerbalg Lutje wad. Aangezien er een zeer goede alternatieve route langs het gebied leidt (tot dezelfde plek waar geankerd c.q. drooggevallen wordt) lijkt het onnodig om het gebied te doorkruisen.

Dit gebied komt op termijn eventueel in aanmerking voor een proef met Dynamisch zoneren. De thans lopende pilot "Waardgronden Terschelling" moet echter eerst worden afgerond om daarover een goed afgewogen oordeel te kunnen vormen.

Conclusie: huidige situatie handhaven.

6. Zuid Oost Lauwers

Maatregel huidige situatie: gesloten van 15 mei tot 1 september

Situatie

Het betreft een werp- en zooggebied van de gewone zeehond. In het zuidwestelijke deel van dit gebied worden enkele tientallen jongen van de gewone zeehond geboren. Het is dan ook werp- en zooggebied. Op basis daarvan is het gebied rondom deze periode niet geopend. De rode sterretjes geven de ligplaatsen aan. De dieren liggen tot vrij ver in de geultjes. De begrenzing van het gebied aan de zuidwestkant ligt eigenlijk over de droge kant heen. Noord van de grens is niet te varen. Ten Zuiden van het gebied loopt de betonde vaarroute, die van west naar Oost loopt. Op die wal liggen bij laagwater tevens de zeehonden.

Wens Wadvaarders

Ankeren of droogvallen in het Kerkeriet achter de punt van Reide vanaf het moment dat er ter plaatse geen jonge zeehonden meer geworpen en gezoogd worden. Dynamisch zonering dus vanaf ongeveer medio juli tot 1 september.

Analyse Waddenunit

In de werp en zoogtijd van de gewone zeehonden liggen de vrouwtjes met hun jongen verdeeld over het hele gebied zoals aangegeven met de rode merktekens, het totale aantal zeehonden met pups bedraagt in die periode globaal 220. Het is voor de daar levende populatie zeehonden een zeer belangrijk rustgebied. Het betreft een afgesloten geul wat dus geen doorgaande route is. Er is een goed alternatief om naar Nieuw Statenzijl te kunnen varen, in de vorm van de betonde vaarroute.

Conclusie: huidige situatie handhaven

8. Eilanderbalg

Dit gebied is in 2015 al geïnventariseerd en opnieuw begrensd op basis van de recente morfologische situatie. Het gebied geeft daardoor geen belemmering meer voor de aangrenzende vaarroute. Op de zeekaart 2016 is de aanpassing echter nog niet verwerkt. Dat zal voor het eerst in 2017 plaats vinden. Verzoek is om via “bericht voor zeevarenden” de nieuwe grenzen van het gebied te laten communiceren.

Door de aanpassing is de wens van de Wadvaarders ten aanzien van dit gebied positief gehonoreerd.